

## Előfizetési feltételek:

Szétküldésével  
helyben vagy vidékre postán:  
Egy hóra . . . . . 40 kr.  
Negyedévre . . . . . 1 frt — kr.  
Félévre . . . . . 2 frt — kr.  
Egész évre . . . . . 4 frt — kr.

## Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca, (Biharmegyei  
takarékpénztári épület), hova a hirdetések  
és az előfizetési-díjak küldendők.

Egyes szám ára 7 kr.

# HÉTFŐI ÉRTESÍTŐ

TARSADALMI HETILAP.

## Hirdetések díja:

6 hasábos petitsorért egyszer . . . 6 kr.  
Háromszor és többször . . . . . 4 kr.  
Nyitlér 4 hasábos petitsorért . . . 20 kr.  
Bélyegdíj minden hirdetés és  
nyitlérért . . . . . 30 kr.  
Reklamok soronkint . . . . . 1 frt.

## Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei  
takarékpénztári épület).

Kéziratok vissza nem küldetnek.

## A polgármester lemondott.

Nagyvárad, febr. 8.

— Saját tudósítónktól.

A heteken át tartó suttogás, hirtelenség tegnap valóra vált: Sal Ferencz kir. tanácsos polgármester lemondott.

Ugy indokolta e tettét, hogy „megrongált egészsége“ kényszeríti erre, de mi tudjuk, hogy nem úgy van, sokkal mélyebben, egy egész város jövőjére kiható új korszak szabados elveiben gyökereznek az indokok.

Multkor számunkban megírtuk már hogy mily éles ellentét uralkodik újabban a törvényhatóság többségének és a polgármester elvei között. A többség kölöncznek, akadálynak nézi a realis polgármestert, aki viszont attól remeg, hogy a tönk meredélye felé fogják ragadni a város szekerét a haladás kissé exaltált elemei.

És eme félelmében éreznie kellett, hogy karjai nem elég erősek már a mindinkább jobban feszülő gyepelő tartására, látnia kellett, mint valósul be mindaz, amit ő vesztélyesnek tartott a városra nézve: nem akarta tehát feltyatni sziszifusi munkáját és oda tette le polgármesteri hivatalát, ahonnan azt 21 év előtt kapta, — a polgárság kezébe.

## Előzmények:

Sal Ferencz rendkívül izgatott ember, amit nagy idegbaja is megmagyaráz.

Azonkívül az újabb időkben mindjobban szaporodó reform-tervek is a végletekig felizgatták őt.

Mert tudvalevőleg Sal Ferencz egész polgármestersége alatt a meggondolt konzervatív haladásnak volt a híve és irtóztott minden olyan eszmétől, mely a város erejét meghaladó kiadásokba sodorhatta volna.

Igy az állandó színháznak építését is egész polgármestersége alatt ellenezte. Az ellenpárt félreértette ezen magatartását: azt hitte, hogy Sal Ferencz az állandó színház ellen küzd, holott csak azt az időt akarta bevárni, midőn Nagyvárad anyagi viszonyai is megengedik ezen általa is szükségesnek tartott intézmény létesülését.

A lemondás eszméjével utóbbi időben vajmi gyakran foglalkozott.

Egy ízben — mintegy 3 hónapja — egy városi közgyűlésen annyira megharagította egy felszólaló haladó-párti városatyá, hogy polgármesteri székében hozzáfogott a leköszönő irat megírásához. Már meg is írta, hogy:

Méltóságos Főispán Ur!  
Tekintetes Törvényhatóság!

Amikor dr. Beöthy László főispán észrevette az írást és ösmerve a polgármester rendkívül izgatott természetét, a papírost ott mindjárt szétjeltépte.

Újabban mind sűrűbben jöttek a hírek Sal Ferencz lemondásáról, melyek csak azért nem váltak be, mert a főispánnak mindannyiszor sikerült lebeszélnie őt szándékáról.

Megerősítette e híreket azon körülmény is, hogy február elsején Sal Ferencz lakbérilletményét csak egy hóra vette át, holott rendes gyakor-

lat szerint egy negyedévre szokták azt kiadni. Ebből is azt következtették, hogy már februárban nem szandékozik megmaradni polgármesteri székében.

## A lemondás.

Tegnap reggel azután valóban beadta lemondását a főispánnak és a törvényhatóságnak. Rövid szavakban jelenti ki ebben, hogy „1876-ban megválasztott e város polgármesterének akaratomon kívül most lemondok e hivatalomról saját akaratomból.“

Lemondását megrendült egészségi állapotával indokolja és egy becsatolt orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy hosszabb üdülésre van szüksége.

A lemondási iratot már el is iktatták a városi irattárban és így most már komplett dolog, hogy Sal Ferencz kir. tanácsos nem polgármestere többé a városnak.

A hír már délelőtt elterjedt az egész városban és minden körben élénken tárgyalták azt, természetesen sajnálva a szomorú ténytet.

## Ki lesz a polgármester?

Az eset megbeszélésével kapcsolatban nyomban megindultak a különféle kombinációk is, melyek legtöbbször természetesen képtelenebbnél képtelenebb terveket alkotnak a jövő polgármesteri választásra.

Azonban mérvadóbb körökben máris megkristályosodott egyetlen vélemény, mely osztatlan hívét találja minden nagyvárad polgármestere

## Hlatky Endre

legyen, akinek — ha elfogadja a jelölést, egyhangu megválasztatása minden kétséget kizár. Mint illetékes körökből értesülünk nem valószínűtlen, hogy Hlatky Endre elfogadja a polgármesteri széket és akkor minden választási izgalom nélkül betöltöttnek tekinthetjük a Sal Ferencz örökét.

Az esetre aztán, ha Hlatky Endre még sem volna hajlandó kitünő ügyvédi irodáját a polgármesterséggel cserélni föl, igen sok jelölt között oszlik meg a polgárság hangulata.

Igy igen élénken szólnak dr. Várady Zsigmondnak, valamint Sipos Árpád jogtanárnak és Berkovits Ferencznek jelöltetéséről is.

De szó van még azonkívül Darvasy Lajosról, Sipos Orbánról, Papp Jánosról, Dus Lászlóról, kik igen jelentékeny pártot vihetnek magukkal a választásba.

## „Hercze-hurcza.“

(△) És most szóljunk egy néhány szót azon polemáról, mely tegnap keletkezett a »Hétfői Értesítő« és dr. Várady Zsigmond között, és amely igen szoros összefüggésben van a polgármester lemondásával.

Egy hét előtt azt merészeltük írni, hogy a polgármester megunva a hercze-hurczát, vissza vonul magánéletébe. E szó, hogy »hercze-hurcza«, ugylátszik, sértette dr. V. Zs. érzékenységét és egy napilapban az egész városi haladó-párt nevé-

ben tiltakozik működésüknek ily szóval való aposztrofálása ellen.

Ha csupán ez egy kifejezés keltette föl dr. V. Zs. haragját, ugy végtelen csodálkozásunk lehet csupán az egyedüli válasz a cikkre. Mert nevezze el Clio bárminek is azt az attackot, a melyet a haladó-párt a polgármester elvei ellen intéz évek óta, egy bizonyos: hogy a polgármester subjektív szempontjából csak »hercze-hurcza« marad az. Már pedig azt csak nem kívánja dr. V. Zs. ur, hogy Sal Ferencz subjektív érzelmeiről az objektív történelmi szempontból beszéljünk?

Ezért ugyan kár volt a bucsuzó Sal Ferencz érzékenységét még azzal is sérteni, hogy felsorolja a tüntetés azon természetes kifejezéseit, melyeket a volt polgármester soha egyébbel mint kötelességtudatával, ügybuzgalmával, tisztakezü puritán becsületességével nem provokált a maga részére.

Kár volt fölemlítenie a husz éves jubileumot is, holott mindannyian tudjuk, hogy épen annak fő szenezői mily alattomos reményben rendezték azt.

És kár volt végül a mi »hátgörbitésünkről« is megtennie futólagos megjegyzését, holott nagyon jól tudjuk mindannyian, hogy az egészséges, józan városi konzervatizmusnak van még — hál' Istennek — elég híve, anélkül hogy az udvaroncok volnának.

## H I R E K.

\* **Egy öreg honvédszázados halála.** Nagyszalontán — mint levelezőnk írja — az általános ismert és közbecsülésben részesült id. Csáky György 71 éves korában folyó hó 5 én reggel elhunyt és temetése nagy részvét mellett ment végbe. Id. Csáky 1848-49-ben honvédszázados volt és Nagyszalontán pedig előkelő kereskedő. Utóbb nyugalmába vonult és úgy élte le végnapjait. Rozvány György nagyszalontai ügyvéd a helyi lapban hosszú cikket szentelt az elhunyt emlékének.

\* **Gyilkos fa.** Sarkadi levelezőnk írja, hogy a közel fekvő dobozi erdőben Pásztor Mihályt egy ledöntött fa agyonütötte. A szerencsétlen ember halála folytán a bíróság vizsgálatot indított társai ellen.

\* **Eljegyzés.** Simon Norbert kir. mérnök Segesvárról eljegyezte dr. Kondor József nyugalmazott tanár leányát Blanka kisasszonyt Budapestről.

\* **Megcáfolt baleset.** Az a baleset, melyről a »Tiszántúl« vasárnapi száma említést tett, nem a tornateremben történt. Egy érdekelt azt írja lapunknak, hogy a 4-ik oszt. tanulók 11 óraker hazaindultak. Az első emeleten Nebenmeier nevű tanuló megtaszította Luhajda nevű tanuló társát, ki a lépcső közelségét észre sem véve, előre bukott. Homlokán és két kezefején kapott ütést. A homlokütés folytán megszüdült tanuló osztálytársai vették fel és vitték a tornaterembe, hogy a tornatanár, ki az ilyenü segélynyújtásra képesítve van, a lehető segélyt megadja. Így került a megsérült ifjú a tornaterembe, hol azonnal magához tért. Első osztálybeli tanulók voltak a tornaórán s a kis diákok tartották azt a táblát, melyet a tornatanár fekvőhely gyanánt alkalmazott. Nyomban értesítették a Szent-József intézet kormányzóságát, honnan Halász prefektus ur azonnal a főgyógyasizmba sietett, hol már a sérült diák mosolyogva fogadta, Kar ficzamosdásról szó sincsen, sőt a nevezett diák egész életében soha nem volt még a korlátlan. A másik megsérült diák jól érzi

magát. A diákok sűrűn látogatják a derék, jó tornászt, ki tíz nap múlva, ha lassan is, újra összeüti bokáját.

\* **A katonai behívó.** A közös hadseregéből január 1-én a honvédséghez áthelyezett legénységet, mint a legmegbízhatóbb forrásból értesülünk, az ideu nem hívják be őszi fegyvergyakorlatra, az ideu nagygyakorlat pedig a honvédségnél jóval kisebb lesz, mint a tavalyi. A múlt évben a legénységből 5000 altisztet és 50000 közvitézt hívtak be. Az ideu az altisztek száma 2000-rel, a legénységé 23000-rel kevesebb lesz. A tartalékos tisztek közül is 140-nél kevesebbet hívnak be az ideu, mint tavaly.

\* **A nagyszalontai kórház.** A nagyszalontaiak erősen buzgolkodnak, hogy már a tavaszon letehessek az általuk tervbe vett kórház alapkövét. A mozgalom élén Nagyszalonta város tiszti orvosa: dr. Balogh Elek áll, ki a napokban hívta egybe az elnökele alatt kiküldött bizottságot az ügy kellő előkészítése végett. A főorvos a városi mérnökkel a napokban a fő- és székvárosba utazik, hogy a tanulmányut után az építési terv és költségelőirányzat a városi közgyűlés elé kerülhessen.

\* **Iparos ifjak vasárnapja.** Az ipartandói bizottság által szervezett népszerű felolvasások, az iparos elem szellemi tökélesítésének fejlesztéséhez hathatósan járul hozzá. Fényes bizonyítéka ennek az a nagyszámú hallgatóság, melynek befogadására mindig szüknek bizonyul a polg. iskola nagy rajzterme. A tegnapi 12 ik sorozatos vasárnapon Dr. Tóth Mihály, igazgató tanár fizikai előadása bilincselte le hallgatósága figyelmét. A gépekről (egyszerű gépek, a gép munkája, az összetett gépek pl. varrógép széttaglása egyszerű gép-elemekre stb.) adott elő ügyes kísérleti bemutatásokkal. — Közelebbi felolvasás e hó 11-én a szokott helyen és időben tartatik meg.

\* **Meghívás.** A nagyváradai földmivelők olvasókörének választmányi tagjait ti ztelettel felkérem, hogy a táczvizalom megtartása czéljából f. e. február hó 8-on esteli 6 órakor a Krupka házban tartandó választmányi ülésen megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad 1897 február 7-én Kiss Elek elnök.

\* **Betörés egy takarékpénztárba.** Zsákán, Bihar megyében — mint tudósítónk írja — a zsákai-vidéki takarékpénztár helyiségébe a napokban ismeretlen tettesek betörték. A betörők a takarékpénztár utca felőli ablakán másztak be s a Wertheim-szekrényt akarták feltörni. Az ajtaját fészeggették, de nem bírták betörni, mire a szekrény alján levő faburkolatot törték darabokra, de igysem értek czélt. Ekkor a többi apróbb pénztári fiókokat törték föl s mintegy 30

forint készpénzt elvitték, a könyveket, irományokat össze-vissza dobálták és ablakon keresztül eltávoztak. A betörést reggel vették észre, mikor a szolga tüzet akart rakni és söpörni. Remélve kiszaladt a főkönyvelőhöz, Mezey Alajoshoz jelentve neki, hogy minden össze-vissza van dobálva a takaréokban. A helybeli esendőr rs a nyomozást azonnal megindította, az ablak alatt széles angolsarku, hogyes cipő-lábnyomot találtak s így valószínű hogy egy uriasan öitözött ember követte el a betörést.

## Táviratok.

### A Kisfaludy-társaság nagygyűlése.

Budapest, február 7. (A „H. É.” ered. táv.) A m. tud. akadémia dísztermében ma a kisfaludy-társaság nagy gyűlése zajlott le, melyet Gyulay Bál elnök nyitott meg nagyszabásu beszédben.

### A dob utczai rablógyilkos.

Budapest, febr. 7. (A „H. É.” ered. táv.) A fővárosi rendőrség a bécsi rendőrséggel együtt keresi Hradil Alfonz alias Hradil Ferenczet vagy a hogy szerepelt Pumpa alias Prily Ferenczet, a ki tudvalevőleg Budapest és Bécsben utóbb történt rabló gyilkosság tettese. A rendkívüli veszedelmes embert mind a két rendőrség nem volt képes eddig kézrekeríteni. A amint azonban ma a fővárosi rendőrség távirati uton értesült Hradil Alfonz — ez az igazi neve a rablógyilkosnak — Triesztben tartózkodk. A bécsi és budapesti rendőrség két-két detektívet küldött ki Triesztbe, hogy a rablógyilkost felkutassák.

### A vásárcsarnokok bemutatása.

Budapest, február 7. (A „H. É.” ered. táv.) A budapesti napi sajtó képviselőinek ma délelőtt mutatták be a központi Rákóczy. Hunyadi- és István-terti vásárcsarnokokat. A bemutatás után bankett volt. A főváros összes magasrangú hivatalnokai jelen voltak ugy a bemutatáson mint a lakomán.

### A „Gazdakör“ alakuló gyűlése.

A legszebb előjelek közt és a leglelkesebb hangulatban alakult meg tegnap Várad-Velenczén Nagyvárad legifjabb társas egylete: a ezen városrész gazda polgáraiból tömörült. «Gazda kör.» A temlomtéri Kropka ház helyiségei, hol az alakulás megtörtént, színültig megteltek az érdeklődő tagok soraival, kik mindvégig lankadatlan figyelemmel kísérték a gyűlés nevezetesebb mozzanatait.

Midőn az egylet rokonszenves derék elnöke

Kiss Elek a gyűlésen megjelent viharos éljenzéssel fogadtatott, valóságos ünneplessé, kitörő óvációvá fajult a jelenvoltak lelkes tiszteletnyilvánítása személye iránt.

És Kiss Elek csakhamar hebizonyította, nagyhatásu programmbeszédével azt, hogy teljes mértékben megérdemli e tüntetést és méltó a közbizalomra. Olyan programot adott megnyitó beszédében, melylyel mindenkit magával ragadott. *A hazaszeretet a vallásos érzület fejlesztését, a felekezetek közti béke ápolásával, a gazdaosztályönképzetést és társadalmi színvonalának emelését tüzte ki* az egylet irányelvei gyanánt. A lendülettel és megkapó közvetlenséggel előadott programmbeszéd valóságos villanyozó hatással volt a megjelentekre. Megható volt nézni az eszmék hatását ezeken a romlatlan, egyszerű alakokon. Csak a benső tüztől esillogó szemek, az érzékenyült arcok mutatták, hogy az emberi művelődés elhintett magvai e körben fogékony talajra találtak. Az alakuló gyűlés felemelő mozzanatai minden ékes szólásnál és frázisnál szebben tanuskodtak arról, hogy ezen kör vezetősége a legnemesebb eszme szolgálatába szegődött és hogy civilizatórius önfeláldozó működése a társadalom, s városunk vezető köreinek osztatlan támogatását, jóakarátát méltán kiérdemli.

Az elnöki programban kifejtett irányelvek és az az egészséges, hazafias szellem, mely a «Gazda kör» megalakuló gyűlésén kifejezésre jutott, a legrokonszenvesebb világításban mutatja be városunk értelmisége és összes intéző körei előtt ezen új testület jövőndő működését. Lapunk részéről a legszebb sikereket kívánjuk a derék ifju egylet további nemes irányu munkásságához!

A gyűlés lefolyása különben a következő volt!

Elnök a fentebb vázolt programmbeszéd elmondása után rátér az alakuló gyűlés tárgysorozatára. Mindenek előtt felolvastatja az alapszabályokat, mire a tisztkar 3 évre szóló megalakítása következett:

Elnök: Kiss Elek.

Alelnökök: ifj. Krupka Károly, Vári Imre.

Főjegyző: Ludvigh Béla.

Aljegyző: Aranyosi Elek.

Könyvtáros: Ludvigh József.

Körgazda: Bartha Balázs.

Választmányi tagokká lettek:

Kiss József, Dancs János, Török Sándor, Pánya Miklós, Molnár Gábor, Schmidt Ferencz, Domokos Károly, Loszta Demeter, Kántor Imre, Retegh István, id. Tikos András, Nagy Károly, Papp János, Szőke János, Nánásy Károly, id. Jónás János, Rólich Lajos, és Zettel Gyula.

A kör ügyének előmozdítását czélzó intézkedések megállapítása után Domokos Károly szép szavakban adott kifejezést az elnöknek ügybuzgó megjelenéséért és fáradozásáért, lelkes támogatást ígérve a program megvalósításához.

## A „HÉTFŐI ÉRTESEITO“ TÁRCZÁJA.

### A titok.

— A „Hétfői Értesítő“ eredeti tárczája —

Éva óta az asszonyok csupa titokból állanak. A szemük rejtély, a mosolyuk talány és egész lényük: megfejthetlen Sphyn.

Természetes tehát, hogyha minden asszony titkolozó, miért lenne kivétel az én aranyos kis feleségem? Hát ő nem olyan asszony, mint a többiek? I Sőt, édesebb, ennivalóbb.

Egy idő óta tehát azt vettem észre, hogy a feleségem titkolozik. Miből vettem ezt észre, bajosan tudnám megmondani. Ha beléptem a szobába, elpirult; rózsás arca tűzvörös lett. Némelykor a szekrényében babrálgatott s mikor odaléptem hozzá, hogy megtudjam, mit rejteget, erélyesen tiltakozott »illetlen« kíváncsiságom ellen s én olyan keveset tudtam, mint addig.

Ez a viselet szegyet ütött a fejembe. Sokat hallottam jámbor férjekről, akiket a feleségük »meglepetésben« részesít; de megvallom, nem éreztem kedvet azok hosszú sorába lépni.

A helyett tehát, hogy a férjek által szokásos módot, a szobalánynyal való szövetkezést használtam volna fel, magam kezdtem figyelni.

Eleinte nehezen ment a dolog, mert a feleségem észre vette a kémkedést s egyszerűen — félbehagyta a titkolozást. De lassan, lassan — vele

született asszonyi természetéből folyólag, elkezdte az előbbi rejtélyes viseletet s ekkor újból kémkedtem.

Leskelődésem eredménye nagyszerű volt:

Felfedeztem ugyanis:

1-szor: egy csomó gyönyörű kis babaruhát.

2-szor: hasonló czélra szánt kis holmikat.

3-szor: egy gyermekkori-árjegyzéket.

4-szer: egy falusi rokon levelét, melyben kitűnő dadát ajánl.

No, hát ez több volt, mint amire számítottam és ezért, minden titkos kémkedést félretéve, forró csókok közt vallottam be kis feleségemnek rút bűnömöt, amiért ő édesen meg is fenyegetett.

— Csunya vagy; látod, mindig kezdesz velem.

Szent esküvéssel fogadtam, hogy most utóljára történt, nem teszem többé.

— Soha többé?

— Soha többé.

... Minden rendben volt ismét. Boldogságunkat, melyet a felfedezés csak nagyobbá tett, mi sem zavarta; mikor a napokban újra gyanus jeleket vettem észre.

Igen, a feleségem újra titkolozott.

— No, ez már sok. Hisz most már nem kelene titkolóznia. Bátran beavathatna azokba a rejtélyes ügyekbe.

Újra lesbe álltam. És tegnap sikerült.

Képzeldék, kérem, mit fedeztem fel? Nem hal-

latlan ez! Hát mit tegyen ilyenkor egy jóra való férj? . . .

A feleségem kiment egy perczre a konyhába; én éppen akkor léptem be szobájába; a fehérneműszekrény nyitva volt s a sok fehérség között ott kékellett, — találják ki, mi? — egy takarékpénztári könyvecske.

Gondolhatják, e felfedezés mily hatást gyakorolt rám. A feleségem spórol.

Lehorgasztott fővel állottam meg és úgy gondolkoztam az újabb talány fölött.

Milyenek az asszonyok! Miből spórol egy asszony! A férfi keres és tíz annyit költ; az asszony a tizedrészből is spórol.

Megnéztem a könyvet. A czimlapján volt:

A N N U S K A.

Ahá, hát ez az ok! Ez a czél! . . .

Megilletődve tettem vissza a könyvet s észre sem vettem, mikor feleségem újra belépett a szobába. Meg lehetett lepve, mert nem szólt, csak csendesesen a hátam ögé lépett, hátamra tette kis kezét, melyről éreztem, mint remeg és mikor gyöngéden magamhoz! vontam őt, mindkettőnk szemében a sejtett újabb boldogság öröm-könye csillogott . . .

Hát ilyenek az asszonyok, soh'se lehet eligazódni rajtuk.

Apuka.

## Pro domo.

Nagyvárad, február 7.

(△) A kik minden képe-ségünket, minden időket mások bajainak szenteljük, legyen szabad nekünk egyszer saját ügyünkkel is foglalkoznunk e helyen.

Azt talán minden szerénytelenség, minden bizonyítás szükségessége nélkül is állíthatjuk, hogy a hírlapíróknak sokat köszönhet a társadalom.

És mert egyedül annak a javára dolgozunk és nem speciális, hanem az egész társadalom igényeit elégítjük ki, úgy hiszünk, hogy bizvást számíthatunk az egész társadalom támogatására.

Nemrég alakult meg és még zsengekörát éli a vidéki hírlapírók szövetsége, mely tekintélyt, bizonyos existenciát, a gyámtalan aggságban kenyeret nyújt a provincz zsurnalisztának.

Minden városnak tényéren fekvő érdeke az, hogy tekintélyes, független zsurnalisztikát teremtsen magának, mert csakis anyagi jólétben élő, biztos existenciájú hírlapírók teljesíthetik előkelő és nélkülözhetetlen feladatukat. Csakis független hírlapírói kar gyakorolhatja a kritikát tárgyilagosan, igazságszeretettel, minden érdektől menten; a hol a hírlapírókat mindenféle obligációk fűzik embertársaikhoz, ott legfőleg revolver zsurnalisztikáról lehet szó.

Természetes tehát, hogy a társadalom érdeke a vidéki hírlapírók szövetségének támogatása. És midőn ezt konstatáljuk, látnunk kell azt a hideg nembánomságot, közönyt is, melylyel Nagyvárad társadalmá az új intézmény iránt viseltetik.

Pedig Nagyvárad fejlődésében kiválóképen nagy része van a hírlapíródalomnak. És mégis minden más vidéki város társadalmá magasan fölülmulta Nagyváradot a szövetség támogatásában.

Szeged városa például 5000 frtos alapítványt tett, míg a többi városokban az alapító tagok léptek be nagy számban.

Nagyváradon pedig mindössze 10—15

pártoló tagja van a szövetségnek és a közönség támogatása legfőleg abban fog nyilvánulni, hogy nagy számban mennek el a hírlapírók hangversenyére, mely a szezon legpompásabb mulatsága lesz különben is.

Azt hisszük, hogy a közönség nem fogja megtagadni kegyét a szövetségtől. A közönség oly annyira egybe van forrva a hírlapíródalommal, hogy támogatására mindig számíthat ez; de elvárjuk, hogy a város, mely szintannyit vár és kap a zsurnalisztikától, egy szerényebb, de méltányos alapítvánnyal fogja leróni azt az adóját, melynek lefizetése a hírlapírók háláját provokálja.

## A szerelem, a mely öl.

Nagyvárad, 1897. február 6.

Eltemették a szegény Kabós Ilmát Nagyváradon, nagy diszben, gyászpompában és elhantolták Polgáry Miklóst fönn Budapesten, elhagyottan, szegényen . . . .

Egyesülni akartak a halálban, és beláthatatlan távolság terül el sirjaik között . . . Hiába állott tehát a félénk ifju leány a pisztoly vérfagyasztó csöve elé, hiába végezte rettenetes tettét a szerelmes ifju: haláluk után nagyobb a távolság közöttük, mert az élő tengereken át halad imádotjátért, de a halottak mozdulatlanul fekszenek az idők végtelenjén át . . . .

Megvallom, nem hiszek a halálon túli egyesülés meséjében. Lehet, hogy istentelenség, amit beszéltek, de nem az én hibám.

Inkább hiszem azt, hogy az önző, gyáva ember nyilatkozik akkor, midőn szerelmes szíveket olt ki a golyó, a mérég, a tör.

Hiszen a szerelem földi érzélem mindenképen, époló földi, mint maga a szív. Bizonyos zsir-sejtek arányos lerakódása szükséges, hogy az imádot, a sokszor megénekeltnek gömbölyü karja legyen, véredények kusza ágazása okozza az arc »hajnalpirját«, és véresejtek füstik az elbűvölő szemet ég-kékre . . .

Ha felszabadul a lélek a halál után a test nyügeitől, elveszti akkor szép köntösét is, amely

gyakran egymagában téveszti meg az emberek szívét.

Nihil de mortuis . . .

. . . Hanem azért vajjon ha meglátja a szegény Kabós Ilona a csillagok régiójában a Polgáry Miklós lelkét, melynek nincs pörge bajusza, nincsenek kökény-szemai, nincs széles válla és nincs selymes haja, vajjon akkor is az a szerelem fog élni a szívében, . . . azaz lelkében, amely az előbb még halálba vezette őt?

A szerelmet elvinni a földről nem lehet, mert másutt megszűnik az lenni. Mihelyt kiragadták e démon lábai alól a szilárd földet, elvesztette minden hatalmát, eltűnik, léggé válik.

A boldogtalan szerelmesek kezébe ugyanazon érzélem adja a pisztolyt, mint a sikkasztó, vagyoni zavarokban sinylő ember kezébe.

Gyöngék arra, hogy fájdalomukat elviseljék, nincs meg bennük a lelkierő, hogy megbirkózzanak az akadályokkal, meghajlanak tehát a körülmények kényszerre előtt és a halálba hátrálnak a küzdés elől . . .

És így állván a dolgok, oda jutunk, hogy mégis csak hiábavaló könnyelműség az öngyilkosság. Mert a »semmi«-nél mégis jobb a »valami« és nem jó cserét köt az, aki fájdalomát az érzéketlenséggel cseréli föl.

Aztán meg . . . bőkezű az élet nagyon; ha ezer oldalról sért is meg, bizonyára talál még módot, hogy az ezeregyedik oldalról megvigasztaljon. Nincs az a bánat, melyet legalább is annyira ne enyhítsen a feledés, hogy elveszítse az ember fölött teljes uralmát.

Mindennek az a konkluziója, hogy kellemetlen a baj, de még kellemetlenebb a halál. (N.)

## Larilettó.

— A legkedvetlenebb kuplé. —

Ifj. Bokor József írta az alábbi kedves kuplét, mely Küry Klárának azóta force-darabja lett és az egész országban a »Jambó« és »Zige-zige zack« népszerűségét érte el.

A bájos dalt Nagyváradon Rontai Boriska, az aradi szintársulat kitűnő soubrette-primadonnája fogja bemutatni a nagyváradai hírlapírók hangversenyén.

A szöveg a következő:

I.

Szól a zene a nagy korecsnában  
Ott van már a félfa,  
Csak Juliett busul magában  
Táncolni, vóna ah mi jó (a volna jó)  
Össze téve két kacóját  
Ugy kérleli nagymamáját:  
Halld anyó a muzsika  
Táncba vágyik Juliska,  
Ide hallik a szava,  
Hallod ép azt huzza  
(Lári letto letto letto)  
Oh mi pompás e dalocska  
Lári letto lári la  
(Lári letto letto letto)  
Bájos dalocska, hej Láriska.

II.

Drága babám hiszen én nem bánom;  
Majh nohát ha táncba vágyasz,  
Am de vigyázz nagyon, azt mondom  
Hej mert könnyen rosszul jársz (rosszul jársz)  
Én is abban az időben  
Táncba vágytam lélek; szívvel!  
S mig öltözik Juliska,  
Csak motyog az anyóka  
Szép is volt hajh az a nóta,  
Fülem most is egyre hallja  
Lári letto letto stb.

III.

Czifra ruhába Julietta  
Nagy sietve oda ér,  
Ugy dobog ugy ver szivecskéje  
Jaj Istenkém hogyan fél. (Jaj hogyan fél.)  
Mindenkinek van már párja,  
Csak Juliette ül magában.  
Egyszerre hogy feltekiut,  
Szembe lát egy szép legényt,  
Ne pirulj babám, jer táncba  
És Juliska vigan járja  
Lári letto letto stb.

## Munkácsy Mihályról.

— Írta: Nagy Endre. —

Hosszu, dicsőséges pályafutás terül el az egyszerű inas-szobától a ragyogó párisi szalonig. Annál picsóságesebb e pálya, mert aki azt megfutotta, soha sem fordult a modern divatok könnyen hódító eszközeihez, hanem a régi klasszicitásba merülve mély, örökbecsű munkával vivta ki halhatatlanságát . . .

Mert Munkácsy Mihály nem volt modern művész — a szó léhább értelmében. Az alapos, komoly rennesszánsznak volt ő követője tudásban és talentumban a régi nagy mesterekhez hasonlatos. Génuszát talán leginkább a Vajda Jánoséhoz lehetne hasonlítani, csak hogy a komponálás nagyobb erejével.

Vonzódott a magasztos, sőt zordon iránt, magas röptében alig érintve a hétköznapi élet közönséges jeleneteit. Néha-néha megpróbálkozott egy-egy genre-thémával is (»Müteremben«, »Ujjon-czozás«) csak hogy itt is előtört a nagy drámai művész és valami megdöbbentő sötét zordonsággal vonta be a képet.

Ha írónak születik, okvetlenül tragédiákat írt, így pedig festett tragédiákat.

Főlemelte a művész hivatását a másolás-mesterségéről az eszmei alkotás fönséges polczára. Az ő fest ményeiben mindig magasztos mélység és gondolat van elrejtve a holt festék alatt; virtuozitását nem tekintette önczelnak, hanem csak hivatása egyik szükséges eszközének.

Ezért képei nem is tesznek oly gyors hatást, mint bármely modern zsáner-festő fölületes, de tetsetős gyártmányai.

Az ő alakjai arczuk minden kifejezésével azon eszmeszolgálatában állanak, melyet aművész megakart örökíteni vásznán. Mindenekelőtt a lelkét festette

ő az emberi ábrázatban és nem az arczbőr különféle színeit.

Munkácsy Mihály bebizonyította, hogy nem csupán a kéz ügyessége teszi a művészt. Az ő ecsetkezelése épen nem volt kifogástalan; így az aszfalt-színről soha sem tudott leszokni, bár hogy érezte is annak hibás voltát; a színezésben épen nem volt gazdag és képeinek sötét trónusa épen nem emelte azok szépségét.

Azonban ha hibás is volt a rajzolásban, annál tökéletesebb mester volt a kompozícióban. Ebben utolérte a rennesszáns nagy mestereit, akiket annyira dicsőített.

Minden festményének szerkezete valósággal kristály-tiszta, az uralkodó eszme körül összepontosuló. Legklasszikusabbban nyilatkozik ez meg »Krisztus Pilátus előtt«-jében. Az órlási embertőmeg zagyvaságából összetéveszthetetlenül válik ki a Krisztus és Pilátus alakja: ez a két gyúpon, melyekhez láthatlan, de érezhető szálakkal fűződik a kép többi alakja. Semmi fölösleges, semmi nélkülözhető nincs a festményen, minden részlet szükséges, mely nélküi az eszme szenvedne csorbát. Frappansul ragyogtatta zseniáltságát Jézus alakjának megfestésénél. Mint ideál-reális ember, nélkülöznie kellett a glóriát és el kellett dobni a bágyadt skolasztrikus sablonokat is. Viszont a túl reális felfogástól is tartózkodott és — megfestette Jézust fehér ruhában. A hosszú, fehér ruha minden realizmusa mellett bizonyos eszményi, tulvilági fénynyel vonja be a Megváltó magas alakját és enyhíti a reális felfogást.

Ujabbán már csak igen erős szemüvegen keresztül dolgozhatott meggyöngült szemai miatt és gyógyíthatatlan baja megbénította muzsáját.

Legujabb festményein már csak a nagy kompozitor tükröződött vissza; a detailokban szinte megdöbbentő rajzhibákat követett el.

## IV.

Végeztével a sok táncznak,  
Julietta haza akar,  
Am a hogy menne a pitvarban,  
Átkarolja két erős kar (két erős kar)  
Tüzes csók csattan nyomában,  
Kis Juliska zavarában  
Fut, míg végre haza ér  
S ábrándozva így beszél,  
Oh be édes volt a nóta,  
A hogy ő azt danolta  
Lári letto letto stb.

## V.

A faluban csendes már minden,  
Csak Juliska van még ébren.  
Eltűnt a hold is régen, régen  
Halvány pir függ az égen (ott az égen)  
Rá mosolyg az álom angyal,  
Álmodik mosolygó arccsal  
Átöleli váukosát,  
Alussza hajnal álmát.  
Sohajba olvad a dal  
Ajkán álma megszólal.  
Lári letto letto stb.

## Párisi magyarok.

— A „Hétfoi Értesítő“ eredeti tárczája. —

Mademoiselle Lola, d'Englantine. **Derzey Béla** urnak  
(Hotel Continental.)

Paris.

Édes Béla! Tíz nap óta — megtudtam ide érkezését — naponta tíz levelet is megírtam, kérve magát, hogy látogasson meg. — Aztán nem merem elküldeni. Miért? Igazán nem tudom. Ma megjött a bátorságom; s azt már megtudom mondani, miért?

Tegnap délután a verseny után a Pavillon d'Armenovilleben, hogy ott ült egyedül a szomszéd asztalnál, — százszor is rám emelte azt a két nagy, szomorú szemét. Néha úgy tetszett, mintha keresné, hogy hova tegye az arczomat, néha meg, mintha nem is engem nézne, csak a levegőt, a pusztát semmit.

Mondja Béla, nem tudta, vagy nem akarta felismerni abban a vöröshaju, kaczagó, daloló leányban a harnóczi kasznár szöke kis leányát?

Ha nem akarta — úgy nem volt igaza. És ezért merek ma írni és kérem, olvassa végig e levelet s aztán jöjjön, ha csak egy pillanatra is, de jöjjön hozzám.

Ha nem akart megismerni — úgy nem volt igaza!

Hogy ezelőtt két évvel a dunaparti kioszkban szégyelt helyet foglalni a kis Riedl Lujza s a Riedl kasznár felesége mellett, azt most már értem. De itt Párisban a Lola d'Englantine, a hies, a haute cotée demimondainenel jó pajtás lenni a legnagyobb chic s olyan kegy, a miért minden igazi clubman versenyez.

Milyen szomorú, levert volt tegnap, — mintha a báró Schickler letört lovával, letört volna utolsó reménye is! Igaz Béla, hogy a harnóczi kastély daliás, szépe úgy fog kiköltözni ősei hajlékából, hogy egyebet sem visz magával emlékül, mint — talán — egy rózsza bimbót, talán éppen arról a centifolia-bokorról — tudja? emlékszik még? Oh! mintha most is érezném azt az édes illatot, s mint akkor, most is körülölel, a varázsa alatt újra érzem azt a végtelen boldog, első, utolsó örök szerelmet.

Boldog Isten — de nagyon tudtuk egymást szeretni. Nem mondtuk azt egymásnak soha — de tudtuk, éreztük s biztunk egymásban. Oh! ha vissza lehetne oda menni, — mikor az első rózsát adta nekem — vagy miért nem volt bátorsága bevallani az egész világ előtt, hogy szereti a szegény kasznár kis leányát, hogy becsüli, mert feleségül veszi?!

Mert szeretett — tudom, nagyon szeretett, — és becsült is, — hisz a kezemet is alig szorította meg, pedig érezhette, hogy azt a szerelmes kis virágot letörhette volna.

De nem volt bátorsága — hiszen Derzsy Béla — az Árpádokkal rokon Derzsynek egyetlen ivadéka — csak nem vehette el a saját gazdatisztje leányát?

Most ha arra gondolok, szédülés fog el! Akkor? Mit gondoltam én azzal? Mi végtelen boldogság volt az élet? Mily ragyogó, verőfényes szép volt a világ?

Oh! Béla — azóta megismertem jól a sze-

relmet, de mosolyogni csak akkor láttam dalolni csak akkor hallottam.

Harmadéve — mikor a datura virágzott — hogy apámat Mihályffy grófjóságigazgatónak hívta meg, ha akkor a fehérszegfü-csokor helyett (látja minden emlékem virágnyaláshoz van kötve) egy piczi keskeny karika-gyűrűvel jött volna bucsuzni hol lennénk most mind a ketten?

És lássa Béla, én akkor azért nem voltam szomorú. Szerettem a datura, a szegfü illatát s kedves nekem mind a kettő. Ugy hittem, olyan tisztán láttam a jövőt, záloga volt annak az a könyben égő két szép szemé, reszkető néma ajaka.

En nem sirtam. Minek? hiszen közelebb vitt egymáshoz az a látszólagos távozás.

Az apa új hivatala több mint tizezer forint jövedelmet adott — anyám Darnay leány, rokon, jó barát majdnem minden uri családdal. El volt határozva, hogy az év kétharmadát a fővárosban töltjük. Biztos voltam a viszontlátásban, a boldog nagyon boldog viszontlátásban.

Nem csalódtam. Alig érkezünk meg, betoppan az életem napja — Béla! Oh hogy össze csókoltam annak a kedves crysanthemumnak minden szirmát, a mit akkor hozott; s ugy-e azt nem tudja, hogy az a napontai rövid látogatása annyi keserű nehéz órán segített keresztül. Mert akkor már volt a ki megkeresitse minden napunkat. Megkezdjük látogatásainkat, de minket nem látogatott vissza senki. Ha az utcán találkoztunk ismerőseinkkel, alig fogadták köszöntésünket, s nagyon gyakran nem is vették észre azt.

Mamát ez végtelen gyötörte, nekem meg volt a vigasztalásom — a maga mindennapi látogatása. (Akkor nem vettem észre, hogy a színházban, Kuglernél, vagy a hangversenyeken soha sem volt mellettem.) Egy reggel mama végre megtudta, hogy miért mellőz minden régi jó barát. Maga tudta régen. Mihályffy gróf híres csábító — én nagyon szép vagyok — apám a gróf igazgatója — következképpen én a szeretője vagyok. Ez volt a társaság meggyőződése! Oh hogy megsirattam azt a napot, mikor a harnóczi kis házat ott hagytuk.

Nem fogja megérthetni soha, hogy micsoda kétségbeesés, végtelen keserűség, halálvágy fogott el. És a rengeteg sötétségen, a mi körül fogta lelkemet, még is áthatott egy reménység. Éreztem, hogy maga nem hiszi, lehetetlen, hogy higgye, a mit a rossz világ beszél, hiszen tanujta volt egész életemnek, minden gondolatom, szívem minden dobbanása jó barátja volt. Hittem, hogy nem ejt el, hogy magához emel s ezzel bizonyítja be a világnak, hogy álnok és gonoszul hazudott.

Az ősz utolsó szép meleg napja volt. Mamát rábírtam, hogy menjünk a kioszkba. Ott volt az egész társaság — maga is Béla. Reszketve, lázban égve vártam, hogy hozzánk jöjjön s a szívem szünt meg dobogni, mikor végre közeledni láttam. Igen közeledett s aztán mintha nem látott volna meg, elakart menni az asztalunk mellett, s én a kétségbeeséssel vívódó lelkem feltartóztatatlan erejével kiáltám: Béla!

Milyen zavarral emelte meg kalapját, mondott néhány szót s elcsietett, eltűnt mint egy álmokép nyomtalanul — de nem, hiszen emlékül, méltó emlékül ott hagyta asztalunkon a — szivarja hamuját.

Mi volt az én vétkem, hogy tizenhét évvel ártatlan tiszta szívvel és lélekkel ki voltam taszítva a társaságból?

Igy vol megírva a csillagokban!

És nem volt bátorságom meghalni.

— És beteit a végzet. — Így volt megírva, így kellett történni. Így lett Riedl Lujzából Lola d'Englantine, a ki a Champs Elyseesi palotájában szívesen várja Derzsy Bélát.

Jöjjön el Béla és ne féljen, nem fogom megszidni azért az örült, féktelen életért, a mit két év óta folytat. Két év óta örökös mámorban él s ez a rövid idő elég volt, hogy lovaival, szeretőivel tönkre tétesse magát! Talán, talán beteg a maga szive is??

Jöjjön, hozza el hozzám a bánatát, álmodjunk át együtt a mi összetört életünk regényét, ez magát vigasztalni fogja: nekem pedig végtelen nagy örömem lesz magát nálam tudni, hiszen magának, egyedül magának én mindig a régi

*kis Lujza maradok.*

U. I. Aztán tudja Béla, én nem akarom, hogy az a centifolia-bokor ott a harnóczi parkban zsidó kézre kerüljön. Meg akarom menteni, én gazdag vagyok s nem tudom, hogy miért ne lennék én a hitelezője Kóhn vagy Léwy helyett?

A másolat hitelül

Carrean.

## Halál a szoknyára.

— Egy kis elmefuttatás. —

Tudvalevőleg lázadás tört ki ellene. A higiénia azt követeli, hogy a nő vesse le a szoknyát. Ez a követelés kétségkívül egészséges, s az is kétségtelen, hogy az emberiség szívesen hangoztatja higiénia követelését. A jövő a nadrágé, bárhol tiltakozik is ellene az elfogultság. Teljesen érthetetlen az a nézet, hogy a nadrág erkölcstelen. Az erkölcs a lelkület dolga, már pedig a lelkület nem jár nadrágban. Legalább ritkán. A nadrág csak akkor erkölcstelen, ha a szoknya után fut. Már tudniillik az, a ki benne van, az után, ki a szoknyában van. Mástkülönb a nadrág erkölcsös, csak rajta legyen az emberen. Csakis illetlen volt eddig, de ez is csak akkor, ha beszéltek róla. Mivel azonban a nadrág mégis inkább arra való, hogy viseljük, mint arra, hogy kimondják, hölgyeink bátran magukra vehetik.

Sokkal inkább érthető az a kifogás, a melyet az esztétika szempontjából tesznek a nadrágba bujt nő ellen. Attól félnek ugyanis, hogy az őszintébb nadrágban a nő nem oly szép, mint a leplezgető szoknyákban. A nadrág őszintesége elárulja azt is, a mi nincs, a leplezgető szoknya eltitkolja azt is, a mi van. Miért tudja a világ az igazat, mikor az ellenkezőjét sejtetheti? Miért szünjön meg az, hogy az ember sejtve bízzék.

Nem az esztétikusok feltették a nadrágtól a szépet, hanem a nem szépek a szépségüket. Maguk a nők tiltakoztak a szokimondó nadrág ellen, a mely szögletesnek mondja azt, a mi nem gömbölyű, csontosnak azt, a mi nem formás. Az angol nadrágtörszuszokon egész nyíltan tiltakoztak ebből a szempontból a szoknya-levetes ellen.

De máskülönb sem hódított még a női nadrág mindenütt. A férfiak mindenhol a higiénia pártjára szegődtek, de közöttük is sokan vannak, a kik többre becsülnék ma egy szoknyát, mint holnap egy nadrágot. Hanem a nők között sok a konzervatív. Hiába magyarázzak nekik, hogy a szoknyában sok minden lehet, csak konzervativizmus nincs. A nők nem mindig jártak szoknyában. Éva fűgefalevele egy kis fantáziával inkább mondható nadrágnak, mint szoknyának. De hiába minden magyarázat, ők a szoknyában látják a nőiséget. Az anyák is szoknyában jártak, ők se vetik le a nadrág kedvéért.

Hanem annyit beláttak, hogy nem harcolhatunk a régi fegyverekkel. Nekik is új jelszavakkal kell küzdeniök az újítók ellen. Ők is a higiénit veszik segítségül. Ha egészségtelen a régi szoknya, csinál-tassunk újat, ha sok az embereknek a szoknya, vágjunk le belőle. A rövid szoknyát állítják szembe a nadrággal.

Nem valószínűtlen, hogy legyőzi. Ha a hosszú szoknya port vert föl, kerüljön helyébe rövidebb. Ebbe szívesen beleegyeznek, hogy a szoknya ne telitse meg porral a tüdőket, de azt lehetetlenül teszik, hogy ne hirtsenek port a szemekbe. S ez a fő különbség az új szoknya és a nadrág között. Emezt a tüdőnek sem juttat, a szembe se hirt port, amaz a szemekre nincs tekintettel. Bizonyos tehát, hogy a nadrág inkább szíven hordja a közegészséget, mint a rövid szoknya. Természetesen csak kepletesen szólva, mert a valóságban a szoknya teljesen szívtelen.

A nadrágot az angol nők tüzték a zászlójukra, a rövid szoknyát a svéd nők lobogtatják. Azok a forradalmárok és mégis ezek a sansculotteok. A múlt héten kongresszusra gyülekeztek Götaburgba, hogy a szoknyát megmentsek. Odadobták aldozatul a nadrágnak azt a néhány centimétert, a melyet levágtak a szoknya aljából. Csak azt nem tudták, hány legyen a centiméternek száma.

Egy öreg tiszt, a ki a szoknyát nem hordja — hanem becsüli, szintén részt vett a tanácskozásban, és azt a véleményét fejezte ki, hogy „egy női szoknyának nem kell tíz centiméternél hosszabb lennie.“

De hamar módosította szavait; a női szoknyának nem kell lejjebb nyulnia, csak tíz centiméternyire a földtől. A két vélemény között meglehetősen nagy a különbség, és nem egészen bizonyos, melyik a tévedés. A kongresszus azonban a módosított véleményt fogadta el, s a földtől fölfelé méri a tíz centimétert.

Bármely konzervatív is a svéd szoknyapárt, határozatával rálépett arra a térre, a hol a szoknya kezd őszinte lenni. Egyelőre csak a lábokról tesz vallomást. De ki tudja, hogy vajjon a nadrág ostroma nem bírja-e az őszinteség folytatására.

S mikor aztán másnap  
Szemrehányást tettem,  
Azt kérdezte: talán  
Bolond gombát ettem?  
S gögősen fordított  
Kedvesének hátat . . .  
Hogy az a jó Isten  
Verje meg Nagysádat!

Sirtak a lakójok,  
Szemeik könnyeztek;  
Azt hívém, nem bántnak  
S ott maradtam vesztog, —  
De a gaz poroszlók  
Mégis kidobának . . .  
Hogy az a jó Isten  
Verje meg Nagysádat!

És meg sem hallgatván  
A szegény csengőt,  
Mérgesen megnyomta  
A villamos csengőt.  
Ugy hívatta be a  
Konyhai szolgálkat . . .  
Hogy az a jó Isten  
Verje meg Nagysádat!

. . . . .!  
. . . . .!  
. . . . .!  
. . . . .!  
. . . . .!  
. . . . .!  
Hogy az a jó Isten  
Verje meg Nagysádat!

. . . Elmult már a vihar,  
Lecsillapult minden;  
Ha el kell szakadnunk,  
Váljunk hát békében.  
Szívemnek mélyében  
Kész is a bocsánat:  
Csak az a jó Isten  
Verje meg Nagysádat!

## IV. FEJEZET.

## A „M Á M O R.”

„Mámor” — ez volt a címe ama végzetes verskötetnek, a melylyel hősrünk multja megszünt szeplőtlen lenni.

Ötven költemény volt benne, olyanok mind, a melyeket hősrünk mámoros fővel: berugás után és macskajaj előtt irt. A mint az előszóban ő maga írta: „azt a különös lelki állapotot akarta a költészet varázserejével megrajzolni, a midőn az ember félig a menyországban, félig meg a pokolban érzi magát.”

A kötetnek leirhatlan hatása volt. A műtetszek hősrünk költeményeitől önkivületi állapotba jutottak és mint felbőszült oroszlanok tépték szét azt a babérkoszorút, a melyről Ideoday Edömér álmodott. Az augsburgi ütközet óta még úgy nem csepültek el magyart, mint ezen alkalomból a lapok hősrünket.

Be fogunk mutatni a szomorú következményű kötetből néhányat a jobb darabokból, hogy azután mindenki fogalmat alkothasson magának arról, hogy milyen rosszak lehetnek a rosszabbak.

## Reggel három órakor.

Huzzátok cigányok, huzzátok,  
Bolonduljon meg az apátok, —  
Csak huzzátok!  
Ma este még kevés bort ittam  
És egyetlen egyszer sem szidtam  
Az anyátok.

Be is vagyok rugva, meg nem is..  
Ez az egész itóka semmis,  
Nem jogerős.  
Nótát nem huzztak a fülembé,  
Szép leány sem ült az ölembé, —  
Csak a bor volt erős.

## Vegyes közlemények.

A Fok-földről jelentik, hogy annak fővárosában Capetownban április hó folyamán egy nemzetközi sakkverseny rendezését tervezik. A költségek fedezésére eddig 5000 koronát gyűjtöttek össze.

A „Neues Illustrirte Blatt” című brünni újság direkt 3 lépéses feladványokra pályázatot hirdet következő díjakkal: I. 100 korona, II. 60 kor., III. 40 korona. Azonkívül 50 korona külön díjat tűztek ki a következő téma legjobb kidolgozására: Készítendő egy három lépéses feladvány, melynek két változatában a vezér szemközti (frontál, vagyis nem diagonális) matot adjon, olyképen, hogy a sötét király egyszer világos, másszor sötét kockán kapjon matot, miközben a két világos huszár mindegyik esetben 4 mezőt tartson a matkőrből megszállva.

A latin mottóval ellátott feladványok diagrammára jegyzendők, teljes megfigyessel ellátandók és a szerző nevét és lakását tartalmazó zárt boríték kíséretében (ugyanazon jelszóval) legkésőbb május 31-ig a „Neues Illustrirte Blatt” szerkesztőségéhez küldendők.

Versenybírák: Berger János Grázban, és Dobrusky János Prágában. Vélemény eltérés esetén dr. Mazel Ede Samborban dönt. Az ítéletet augusztusban hirdetik ki s ugyanakkor a díjakat is szétküldik. A versenyproblémák a nevezett lap tulajdonába mennek át.

Angliában legújabbán egy Bellingham nevű sakkista tünt föl, ki egyik legutóbb tartott versenyen, hol 10 igen kiváló mester így Burn, Owen, Gunston stb. vett részt — 8 egységgel játszma vesztese nélkül nyerte az első díjat. Az angolok benne Blackburne utódját, a nemzeti sakkbajnokot üdvözlők.

## Üzenetek.

Dolgozatok és cserepéldányok (échange) következő címre küldendők (ad-resse): „Heti Sakk szemle, Nagyvárád, Perczes-utca 752.”

Szerkesztőségünk megvételre keresi a „Budapesti Sakk szemle” I. évf. 2. IV. évf. 7. V. évf. 1. és 2. számait. Szíves ajánlatok a fenti címre teendők.

K. M. Budapest. Szíves érdeklődését köszönjük, a listát várjuk és annak idején közreműködésére reflektálni fogunk. Együttal itt rektifikáljuk, hogy ön a Charousek-macsokra vonatkozó hírt hallomás után közölte s így azok helyességeért jót nem állhat.

Dr. K. A. Budapest. Gratulálunk. Szíves üdvözet.

O. V. Szeged. Köszönettel vett levelére még visszatérünk. Addig is üdv!

(A „Hétfői Értesítő” állandó rovata.)

II. évfolyam.

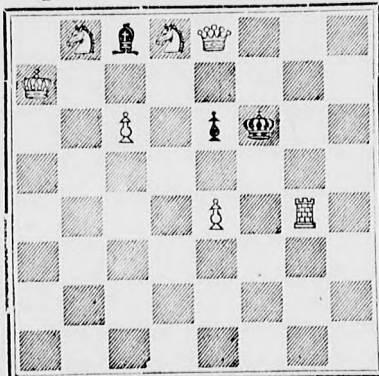
Nagyvárád, 1897. február 8.

6. szám.

Megjelenik minden hétfőn.	<b>HETI SAKKSZEMLE.</b>	Szerkesztőség: Perczes-utca 752. sz.
Ára egész évre 6 korona.		Kiadóhivatal: Kossuth-utca 19/20. sz.
SZERKESZTIK:		
<b>GESZTESI ÖDÖN és HUSZÁR ANTAL.</b>		

## 97. feladvány.

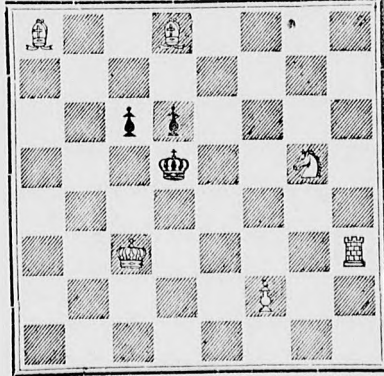
Spöner Andor, Nagylomnicz.



Mat 2 lépésben.

## 98. feladvány.

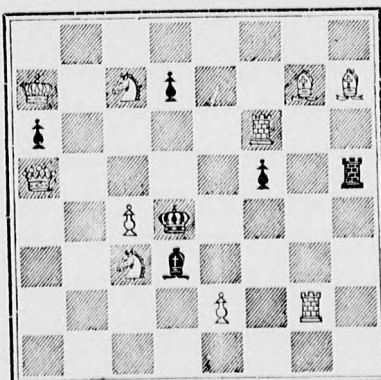
Sütő János, Budapest.



Mat 3 lépésben.

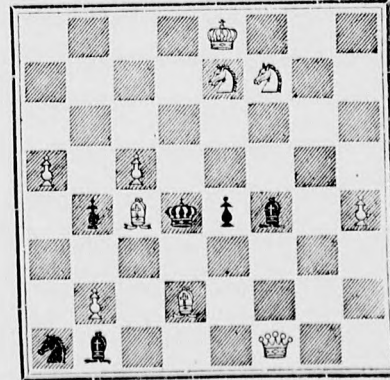
## 99. feladvány.

Hodgson R. Ujzélánd. (I. díjat nyert.)



Mat 2 lépésben.

## 100. feladvány.

Nielsen W.  
Berliner Schachzeitung.

Mat 3 lépésben.

Cálkelner, gyengébb bort adjon kend,  
Mert majd egy pár üveg megy a kend  
Fejéhez!  
Lassacsán többre lehet vinni,  
S a borbul többet lehet inni,  
Hallja kend!

Kezdjük hát, azt a kutyafáját,  
Ujra a berugási pályát,  
Hej a nyüstjít!  
A lányok reám úgy se várnak,  
Jobb is szeretem a korcsmának  
A füstjít.

## Életbölcse ség.

Sárga rigó, dalos fészek,  
Nem poéta, ki nem részeg,  
A ki ma berugva nincsen,  
Annak egy csepp esze sincsen.

Azért erdő, hogy zöldeljen,  
Azért pohár, hogy tördeljen,  
Azért a szív, hogy epedjen,  
Azért bögő, hogy repedjen.

Az is bolond, a ki józar,  
Mig a pincében hordó van,  
A mig a hordón csap is van,  
Mig a csap alatt üveg van.

Nem ütik a költőt agyon,  
Kinálják őt borral nagyon,  
Betakarják, ha megfázik,  
S haza viszik, ha elázik.

## Fütyölj szélvész . . .

Fütyölj szélvész, fütyölj!  
Szűkölj lovam, szűkölj!  
A dédapád szentjét!  
Recsegve roppan a tölgy,  
Megcsalta megint egy hölgy  
A muzsák fölkenjét.

Zsivány, gonosz zsivány  
A hány csak van, a lány,  
Hej a nyüstjít, hej! . . .  
Ki ebből a korcsmából,  
Ki ebből a világból  
Nincs itt számomra hely . . .

## Le a nőkkel!

Ebbe a korcsmába járok én,  
Ebből a kancsóból iszom én,  
A vén zsidó duplán felírja,  
A cigány a búmat elsírja.

Nem kell nekem se lány, se asszony,  
A ki én utánam virrasszon,  
A ki a korcsmából elhozzon,  
A ki engem óvjon, gondozzon.

Jobb így nekem járni egyedül,  
Egy vak cigány busan hegedül,  
Bús dal mellett iszik a költő,  
Megverte őtet a teremő.

## Huncut világ . . .

Könnyű volt Noénak  
Ugy leinni magát:  
A bort ingyen adták.

Népkorcsma kell nekünk  
Nemesen érző nők!  
Szomjaznak a költők!

Nem literbül mérték,  
Adóját nem kérték,  
Vizzel nem keverték.

Beh szomorú látni  
Éhező madárkát,  
Köröm alatt szálkát.

A mai világban  
Már csak a gazdagok  
Ihatnak egy nagyot.

Beh szomorú látni  
Sirni a gyöngé nőt,  
Szomjazni a költőt!

A szegényes ember  
Még csak be sem rughat,  
Józanon maradhat.

Szánd meg a madárkát,  
Huzzad ki a szálkát,  
Megáld a jó Isten . . .

Bolond dolog nagyon:  
Sokan összeállnak,  
Népkonyhat csinálnak.

Vigasztald meg a nőt,  
Itasd le a költőt, —  
Megáld a jó Isten!

## Tisztelt Nagysád!

Elmult már a vihar,  
Lecsillapult minden,  
Egy rom maradt csupán  
Utána: tört szívem.  
Mindezt ön tette . . . de  
Nem emelek vádat:  
Csak az a jó Isten  
Verje meg Nagysádat!

Mért csábitott, minek  
Hitegetett, mondja!  
Mert akarja, hogy én  
Legyek a bolondja!  
Elárultam volna  
Önért a hazámat . . .  
Hogy az a jó Isten  
Verje meg Nagysádat!

Ime az ifjubar,  
Szülők reményéből  
Csavargó lett, a ki  
Egyre züll, egyre züll . . .  
Oh mért is hagytam el!  
A szülői házat!  
Hogy az a jó Isten  
Verje meg Nagysádat!

Mult héten a bálon  
Milyen jó kedve volt,  
Minden himpellérel  
Mily örömmel táncolt;  
De mikor én hívtam,  
Azt mondotta: bágadt . . .  
Hogy az a jó Isten  
Verje meg Nagysádat!

## 138. Középcsel.

Játszották Budapesten 1893. évben.

VI ik és utolsó játszma.

Charousek.		Makovetz.	
1. e2-e4	e7-e5	10. d6: c7	V d8: c7
2. d2-d4	e5: d4	11. H g1-f3	0-0
3. V d1: d4	H b8-c6	12. 0-0-0	B f8-e8
4. V d4-e3	g7-g6	13. H f3-g5	H c6-d4
5. F c1-d2	F f8-g7	14. V e2-e4 <sup>2)</sup>	H g4: f2
6. H b1-c3	H g8-f6	15. V e4-h4	H f2: d1
7. e4-e5	H f6-g4	16. V h4: h7+	K g8-f8
8. V e3-e2	d7-d5!	17. F f1-d3	H d1: c3
9. e4: d6+ <sup>1)</sup>	F c8-e6		Világos föladja.

## 139. Spanyol játék.

Játszották a „Monde Illustré“ távizeneti versenyén.

Mayer György.		Janovszky.	
1. e2-e4	e7-e5	18. V e2-e1	B a8-d8
2. H g1-f3	H b8-c6	19. g4-g5!	h6: g5
3. F f1-b5	H g8-f6	20. F d2: g5	B d8: d1+
4. d2-d3	d7-d6	21. V e1: d1	V e7-e6
5. c2-c3	g7-g6	22. F g5: f6	F g7: f6
6. H b1-d2	F f8-g7	23. K c1-b1	B f8-d8
7. H d2-f1	0-0	24. V d1-e1	H c5-d3
8. H f1-e3	V d8-e7	25. V e1-e3	c6-c5
9. h2-h3	H c6-d8	26. H g2-e1	H d3-f4
10. F b5-a4	h7-h6	27. h3-h4	V e6-d6
11. F c1-d2	c7-c6	28. B h1-g1	b6-b5
12. g2-g4	H d8-e6	29. H e1-g2	b5-b4
13. H e3-g2	d6-d5	30. c3: b4	c5: b4
14. V d1-e2	d5: e4	31. H g2: f4	e5: f4
15. d3: e4	H e6-c5	32. V e3-b3! <sup>1)</sup>	K g8-f8
16. F a4-c2	b7-b6	33. e4-e5!	V d6-c5 <sup>4)</sup>
17. 0-0-0	F c8-a6	34. e5: f6	F a6-c4

1) A megnyitás azonos a Makovetz-Maróczy-féle játszmaival, melyben tudvalevőleg sötét döntő túlsúlyra tesz szert. Ezt változatot annak idejében Makovetz Gyula a „Budapesti Sakk-Szemlé“ben elemelte, azt írva, hogy világos itt jobban áll, holott nincs kellő védelme a Charousek ez elemzés után ment bele a változatba. 2) V e1 után sötét játszmaja nem védhető, világos tehát merész támadást kísért meg. 3) Kitűnő lépés, melyre sötétnek nincs kielégítő védelme. 4) Ha F f6: e5, úgy B g1-d1 és világos egy tisztet nyer. A tett lépéssel sötét be akarja zárni a vezért.

35. V b3-a4	a7-a5	42. H e5-d7+	F f5: d7
36. F c2-e4	B d8-e8	43. F a4: d7	B f6-d6
37. V a4-c6	F c4-d3+	44. F d7-g4	B d6-d2
38. K b1-a1	V c5: c6	45. B g1-f1	f7-f5
39. F e4: c6	B e8-e6	46. F g4-f3	K f8-g7
40. F c6-a4	B e6: f6	47. K a1-b1	B d2-d3
41. H f3-e5	F d3-f5	48. F f3-g2	föladja.

## 140. Skót játék.

Játszották az első magyar levelező versenyen.

Kozmata Ferenc.

Csipkés Árpád.

1. e2-e4	e7-e5	25. B e1: e4	B e7: e4
2. H g1-f3	d7-d6	26. f3: e4	B a8-f8
3. d2-d4	e5: d4	27. V f2-g3	V c6-c5+
4. V d1: d4	F c8-d7	28. B f1-f2	V c5: f2+
5. F f1-c4	H b8-c6	29. V g3: f2	B f8: f2
6. V d4-d2	F f8-e7	30. K g1: f2	K g8-f7
7. V d2-f4	H g8-f6	31. K f2-e3	g7-g5
8. H b1-c3	0-0	32. h2-h3	h7-h5
9. 0-0	H f6-h5	33. b3-b4	H d7-e5
10. V f4-d2 <sup>1)</sup>	F d7-g4	34. K e3-d4	H e5-c6+
11. H f3-d4	H c6: d4	35. K d4-c3	K f7-e6
12. V d2: d4	F e7-f6	36. b4-b5	H c6-e5
13. V d4-e3	F f6: c3	37. F b2-c1	g5-g4
14. V e3: c3	V d8-d7	38. h3: g4	h5: g4
15. b2-b3	F g4-e6	39. K c3-d4	c7-c5+
16. F c4-e2	H h5-f6	40. K d4-c3	H e5-g6
17. V c3-f3	F e6-g4	41. F e1-c3 <sup>2)</sup>	K e6-e5
18. V f3-d3	F g4: e2	42. K c3-d3	H g6-f4+
19. V d3: e2	B f8-e8	43. K d3-c3	K e5: e4
Sötét támadó lépéseivel a tisztak lecserélését és a jobb állást erőszakolja ki.		44. F e3-f2	H f4: g5
20. f2-f3	V d7-c6	45. F f2-g3	H g2-f4
21. c2-c4	H f6-d7	46. K c3-d2	K e4-f3
22. F c1-b2	f7-f5	47. F g3-h2	g4-g3
23. B a1-e1	B e8-e7	48. F h2: g3	K f3: g3
24. V e2-f2	f5: e4	49. K d2-c3	h7-b6
		50. a2-a3	K g3-g4

1) Világos vezér lépései nem valami szerencsésen vannak megválasztva; itt is jobb lett volna V f4-e3. 2) Világos e lépésre hibás. 41. K c3-d3 után a nyeres nehezen ment volna.

## A halottkém.

— Irtá: **Vértesi Arnold.** —

Egy orvos barátom, a ki ma is csak szegény falusi orvos, beszélt a következő történetet:

Nagyon szegény fiatal ember voltam, a mikor az egyetemet elvégeztem s csak leczkék adásával szereztem össze nagy nehezen azt a pénzt, a mi a szigorlatra kellett. Most hát már doktor lettem volna, csak lett volna miből megélnem. Egy darabig még hányódtam, vetődtem a fővárosban, mint annyi sok társam, várva a jó szerencsét; de a jó szerencse csak azokat keresi fel, a kik fényesen berendezkednek a fogadására s elegáns szalonban várják, libériás inassal az előszobában.

Végre meguntam a várakozást, a küzködést s vidékre menekültem én is. Ott legalább nem hal meg az ember éhen s fiatal, kezdő orvos hálát adhat már azért is. Négyszáz forint fizetést kaptam, mint körorvos és halottkém. Valamivel kevesebbet mint az irnok a járásbírósnál s valamivel többet mint a főszolgabíró hajduja, de a hajdu kosztot és kvártélyt is kapott azonfölül, a mit én nem kaptam s egy öltözet ruhát és még két pár csizmát is, a mit én szintén nem kaptam.

De az ember ne panaszkodjék, én is lehettem volna hajdu, sőt járásbírósnál irnok is; senki sem kényszerített, hogy orvos-doktor legyek; viselje sorját mindenki békével. Akcidenciám nekem is volt, nemcsak az irnoknak, harmincz krajczár minden látogatás után. Csakhogy a parasztnak ritkán hittak olyan beteghez, a ki még élt, meghalni pedig nem igen akarta.

Ketten voltunk orvosok a kis paraszt mezővároskában. Egy öreg doktor, akinek három reczipéből állt az egész tudománya, hanyag, gondatlan vén ember, a ki régen elfelejtette, a mit tanult s csak tarokkozni tudott még. Ezt vitték minden uri házhoz az egész környéken. Aztán én, ki egyebet tudtam volna, de tarokkozni nem tudtam, sem olyan alávalóan hizelegni a nőknek. Engem csak a szegények hittak, akihez az öreg doktor nem akart elmenni s a kik rendszeren adósok maradtak az orvosi honoráriummal.

Igy éldegéltem már vagy két évig, lassankint mindegyre jobban elfásulva, elkecserevedve. Bántott, hogy nem bírok előre haladni, nyomott a szegénység s néha-néha olyan kétségbeesett hangulat szállt meg, hogy az ordög nagyanyját is nőül vettem volna, csökk egy kis pénzt kapjak vele s ebből a nyomorúságból kivergődjem.

De a mi vidékünkön pénzes lánynak birét sem lehet hallani s azok a gentry kissasszonyok, a kiknek tán lett volna valamijök, nem mentek volna férjhez ilyen istenadta orvoshoz.

Láthattam az uri kocsiakat minden nap, hogy robogtak át kis városkánkon, télen a szánkákat, hogy röpitették a csörgőszerszámos tüzes lovak. Dáridó volt ennek az uri népnek egész élete. Mindig valami mulatságra mentek, vagy valami mulatságból jöttek, ragyogó, vidám arccal, büszkén, gondtalan. S engem nem egyszer elfogott az irigység és a harag, a mikor láttam, milyen könnyen élnek mások s milyen nehezen kuczorogva tengődöm én.

Biz az nem volt valami szép és nemes érzés, de szeretném látni, micsoda szép és nemes érzések támadhatnak az emberben, a mikor a fényes fogatok mellett ott döcög az egy rozszant parasztszekéren, a mely majd kirázza a lelkét s ide-oda csuszlik azon a kis szénacsomón, amit alája gyömszöltek ülésnek.

Bezzeg az öreg doktorért, aki annyit sem törődött a betegeivel, mint egy macskával, azért hintót küldenek s pompás ebéddel várják, mert az öreg nagy goma-mand. Engemet csak valami jajveszékeltő szegény parasztasszony vár, a kinek az urán már nem lehet segíteni, ha ott maradok is mellette a dohos szobában egész éjjel. S ha meghal, még engem átkoznak:

— Megölte a doktor.

Ebben az időben történt, hogy egyszer én értem is hintó jött. De nem beteghez hívtak, csak halottkémnek kellett átmennem Kengyelesre. Az öreg Csathó hirtelen meghalt, ami különben nem volt váratlan dolog, régóta szívbaiban szenvedett.

— Tessék kimenni és kiállítani a halottbizonyítványt, mondta kollégám, a vén doktor, aki Csathóéknak házi orvosa volt.

Elmondta aztán, hogy az öreg urat szívszélhűdés érte s ő már csak holtan találta.

— Tudtam, hogy előbb vagy utóbb ez lesz a vége. Kár volt neki megházasodni.

Különben nem igen sajnálta senki; dölyfös, durva, rossztermészetű vén ember volt, gyötörte a fiatal feleségét, aki egészen gyermek volt szegény, mikor hozzá adták. De gazdag volt az öreg

s a házassági szerződésben minden vagyonát feleségére hagyta holtá után.

No most szegény fiatal asszony legalább föl szabadul. Azt beszéltek, hogy az öreg, mikor kitört rajta a féltékenységi düh, néha meg is verte szegényt s hogy egyszer már kukba akart ugrani a szegény asszony, az utolsó pillanatban mentették meg. Amikor megérkeztem Kengyelesre, a fiatal asszony maga jött előmbé. Meglepett szépsége és fiatalsága, mert én még eddig soha sem láttam. Nagyon sápadt volt, a mi ily esetben természetes, de azért igen szíves és nyájas volt hozzám. Megkínált egy csésze teával:

— Csak igya meg, kérem, mert ebben a nagy hidegben átfázhatott.

Jól esett gondoskodása s mindjárt olyan rokonszenvet éreztem iránta. Aztán bevezetett a halott-hoz ő maga, nem valami cseéd által vezetett be.

— Tintát és papírost, majd a férjem szobájában talál, szólalt halk, szelid hangján.

Odaléptem a beteghez, megvizsgáltam. De rögtön gyanus jeleket vettem észre. Amint megdöbbenve, félig-meddig ösztönszerűen, akaratlan hát-ratekintek, látom, hogy a fiatal asszony kifeszült homlokkal, ijedt szemekkel néz reám és még sápadtabbnak látszik mint az imént.

Rettenetes gyanu ébredt föl bennem. Hiszen nem kellett hosszabb vizsgálat sem, láthattam, hogy a halott meg van mérgezve s csak öreg doktor hanyagsága és felületessége kellett hozzá, hogy azt valaki észre ne vegye. Hihetőleg meg sem nézte a holtat, csak rámondta, hogy szívszélhűdés. A szép asszony talán tőlem is azt várta s most kimondhatlan rettegéssel, csaknem kővé meredve állt ott a szoba közepén. Ajka megmozdult, de nem szólt.

Én magam is alig tudtam, hogy mit mondjak, annyira megrendített ez az eset.

— Sajnálom, nagyságos asszonyom, de a temetési engedélyt nem adhatom ki.

— Miért? dadogta az asszony halálsápadtan.

— Mert a halott nem halt meg természetes halállal.

— Azt hiszi . . . ?

Szava elakadt, nem bírta tovább mondani. De nekem nem lehet hallgatni.

— Jelentést kell tennem a hatóságnak, mondtam. — A mérgezés tünetei nagyon világosak.

Nem sikoltott föl, egy hang sem tört ki ajkán. Talán azon gondolkodott, hogy mit feleljen, de nem talált mentő gondolatot s csak azután susogta reszketve:

— Miért akar engem elárulni?

Én nem tudtam neki mit felelni, csak azt a banális szót:

— A kötelesség.

— Ó, ha tudná, mit szenvedtem! — susogta tovább lázasan.

Szinte megsajnáltam, a mint itt láttam vergődni a szencsétlent. Oly szép volt, oly fiatal volt. S az a halott oly durva és gonosz egész életében. Hát valami nagy kár az, hogy egy ilyen emberrel kevesebb van a világon?

A fiatal asszony megragadta kezemet:

— Mibe kerül önnek egy bizonyítvány. Megírta, senki sem keresi. Vegye érte minden vagyonomat, egész gazdagságomat, a mi reám marad . . . Mindent . . . mindent!

És akkor eljött a kísértés pillanata. Az a pillanat, mikor valami titkos hang így szól hozzám:

— Nagy bolond volnál, ha a kedvező alkalmat elszalajtanád. Eddig nyomorogtál, bajlódalt, most egyszerre gazdaggá lehetsz, urrá lehetsz.

Nem kell egyebet cselekedned, csak hallgatni, szép csöndesen hallgatni. Ugy tehetsz, mintha nem vetél volna észre semmit. Ki vonna ezért felelősségre? Öregebb kollégád itt járt már előtte, az sem vette észre semmit. A holtat eltemetik s aztán vége. Nem kockáztatsz semmit. Még ha észrevennének valamit, akkor sem érne semmi baj. Te nem láttad. Öregebb kollégád sem látta. De ki vehetne észre valamit. Senki. Bolond volnál, ha tovább nyomorognál.

Valami szélhűdés szállta meg fejemet. Ez a szegény fiatal asszony oly szánalomraméltó.

Észrevehette rajtam a küzködés nyomait, mert mindegyre lázasabban szorongatta kezemet:

— Mentse meg! Mentse meg!

Csak ketten voltunk a halottas szobában. Ha kilépünk innen, ez a titok el van örökre temetve.

A csábítás oly erős volt, hogy egy pillanatra megtántorodtam. Közelebb húztam magamhoz a szép fiatal asszonyt s ő engedte magát.

Vérem hevesen lüktetett, fejem elkábult. Most egyszerre elfelejtettem mindent, a gazdagságot, a mely az imént csábított, a kötelességet, a kötelességet, a mely a másik irányba vonszolt, a halot-

tat, a ki ott feküdt az ágyon szederjes arcával ijesztő példál. Csak a szép, fiatal asszony könnyű testét éreztem karjaim közt, meleg, pihegő szívét szívemhez közel, remegő ajkainak lehellelte arcomat érintette.

— Kezei közt vagyok, libegte elhaló hangon; — én is, vagyonom is.

De abban a pillanatban, mintha valami hideg szellő érintette volna homlokomot, Lángoló vérem lehűlt. Elbocsájtottam karjaim közül a remegő asszonyt.

— Hivassanak ide más halottkémet. Én nem vagyok képes megvizsgálni a holtat s megírni a bizonyítványt. Fejem szédül nagyon rosszul vagyok, bocsánatot kérek. Mihelyst hazaérek, beadom lemondásomat.

S a nélkül, hogy megvártam volna a szép asszony feletét, kirohantam, mint egy őrut, mint egy részeg. Később hallottam, hogy azt a hirt terjesztették rólam hogy részeg voltam.

Kollégám, az öreg doktor, a ki engem aztán helyettesített megírta a halotti bizonyítványt annak rendje és módja szerint. Az öreg Csathót eltemették s a fiatal asszony férjhez is ment második-szor. Azt mondják, jól élnek a második férjével s szerető, hü, becsületes asszony. Én nem láttam azóta.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Sarkadi Ignác.**  
Főmunkatárs: **Rácz Mihály.**

Egyetemes orvos-tudor.

**Dr. BARNA ÁRMIN**

KÖRORVOS

lakik: Kolozsvári-utca 29.

(Feldheim-ház.)

78—1896. végh. szám.

## Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a nagyváradi városi kir. bíróság 1896 évi 15138. számú végzésével Tóth Jenő felperes részére Winter Károly alperes ellen 25 frt követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 679 frt 60 kr-ra becsült ingóságokra a nagyváradi városi kir. járás-bíróság 21245—96 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amely nyiban azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán Nagyváradon, Sal Ferencz-utca leendő megtartására határidőül 1897 évi február hó 8-ik napjának délelőtt 10 órára tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt bu-torok s egyéb ingóságok a legelőbbet igazóknak készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mind azok, az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbség bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon 1897. évi január hó 0-ik napján.

**Terray László,**

kir. bir. végrehajtó.

196

Nagyváradi város rendőrkapitányi hivatalától.

1253—1897. rkp. sz.

## Árverési hirdetmény.

Klein M. nagyváradi lakos zálogüzletében, Nagyváradon a Kossuth utca 9—7 sz. a. levő háznál 1897. évi február hó 17 és 18-ik napjain, mindenkor délelőtt 8 órá-tól kezdődőleg árverés fog tartatni, mely alkalommal 721 darab elzálogosított érték-tárgy fog elárvereztetni.

Az iparhatóság részéről az árverésnél a felügyeletet az 1881 évi XIV. t. cz. 4 § a értelmében Kápolnay Gyula rendőrbiztos fogja teljesíteni.

Árverési feltételek: a vételár azonnali kifizetése és a megvett tárgyak azonnali elvitele.

Az elzálogosított az árverésről azon figyelmeltetéssel értesítettnek, hogy az árverés alá bocsájtandó érték tárgyak tétel számai ugy a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, mint a kézi zálogüzlet helyiségének ajtaján kifüggesztett jegyzéklől meg tudhatók.

Nagyváradi, 1897. február 3-án.

**ifj. Rimler Károly,**  
rendőrkapitány.

192

## Uj fűszer-, csemege-, illatszer- és pipereáru-kereskedés

Tisztelettel hozom a mélyen tisztelt közönség szives tudomására, hogy

### Moskovits Szidor utóda

czég alatt **Nagyváradon (Szent-László-tér)** egy rég érzett hiányt pótolandó

### illatszerek és pipere-czikkékből

álló **üzletet** nyitottam.

Nagy választékban tartok raktáron bel- és külföldi pipere- és illatszereket eredeti csomagolásban, kaphatók továbbá **kenőcsök, pipere-szappanok, hajfestő-szerek, hölgyporok (poudre), mosdóvizek, fogporok, fogkefék, Odol- és különféle szájvizek, szoba-illatok stb.** valamint legfinomabb **orosz és chirai theák, thea-sütemenyek, rum, cognac és gyógyborok chokoládé és Cacao**, gazdasági czélokra **carbolok és fertőtlenítő szerek a legjutányosabb árak** mellett.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtam

teljes tisztelettel

**Moskovits Szidor utóda.**

Vidéki megrendelések a leggyorsabban és legpontosabban eszközölte'nek.

1618-896. sz.

### Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bíróági végrehajtó ezennel közlést tesz, hogy a miskolci kir. bíróság 1896. évi 10165 sz. végzésével Dr. Adorján Ármán ügyvéd által képviselt Ferenczi B. felperes részére Kutasi D. alperes ellen 54 frt 05 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 1170 frt. 80 kr-ra becsült ingóságokra a nagyváradai városi kir. járásbíróság 7109-96 számú végzésével az arverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán F5-utca leendő megtartására határidőül 1897. évi február hó 9-ik napjának délutáni 3 órája tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt btorok, állványok, áruk s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1897. évi február hó 1. napján.

**Csathó Jenő,**  
kir. bir. végrehajtó.

### M e g h í v á s.

## A nagyváradai takarékpénztár részvénytársaság 50-ik rendes közgyűlésére,

mely 1897. évi február hó 21-én d e. 10 órakor saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

#### T á r g y a:

1. Az igazgatóság jelentése az 1896. üzletév eredményéről.
2. A felügyelő bizottság jelentése az 1896. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában.
3. Ezekkel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyeresmény felosztása iránti határozat hozatal \*
4. Az alapszabályok 40 ik §-a értelmében kilépő 5 napibiztos helyébe 5. napi biztos választása 3 évi időtartamra.
5. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíjalap állásáról.
6. Az igazgatóság előterjesztése a megállapított tiszti fizetések rendezése tárgyában.
7. Az igazgatóság javaslata az intézet 50 éves fennállásának ünnepélye alkalmából tartandó rendkívüli közgyűlés egybehívása tárgyában.
8. Az alapszabályok 17. §-a értelmében netaláni beadott indítványok tárgyalása.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet egy hó előtt saját nevére íratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az öt megillető szavazatszámát előtüntető térítvénynyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlet helyiségében folyó évi február 11-étől a részvényesek által megtekinthetők.

Kelt Nagyváradon 1897. évi február hó 1-én

**Sal Ferencz,**

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

\*) Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15-ik §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább egy harmad részét képviselik.

## Jelzálogkölcson

és  
birtok-forgalmi intézet.

Jelzálogkölcsonök házakra, birtokra, a valódi becsérték  $\frac{3}{4}$  részéig 20-60 év közti időre **készpénzben**. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. Lebonyolítás a legrövidebb idő alatt.

**Semmi előleges költség!**

Felvilágosítással **díjtalanul** szolgál!

**A „MERKUR“**

Általános Kereskedelmi Kalauz  
**Harsányi Soma** 92 9-0

ügynökségi és bizományi irodája

**Nagyváradon, Piacz-tér, Kurländer-ház.**

*Friss müncheni*

## Pschorbräu Sör

palaczkokban kapható

## Diósy Ferencznél

Nagyvárad, Olaszi, főutca.

## F e l h í v á s !!!

A n. é. közönség b. figyelmét felhívom hogy a volt Szt. László-téri „Profétához“ czimzett fióküzletemből a megmaradt

**árukat, míg a készlet tart**

a Bémer-téri üzletemben elkülönítve egy külön osztályban

## rendkívüli leszállított árakban

tovább is **kiárusítom.**

E kedvező és igazán ritka alkalom kihasználására a t. vevő-közönség b. figyelmét felhívom.

171 3-5

Kiváló tisztelettel: **Ifj. KOHN SÁMUEL.**